

Vidzemes rajona tiesas darbības attīstības koncepcija

Saskaņā ar likuma “Par tiesu varu” 33. panta trešās daļas 3. punktu rajona tiesas priekšsēdētājs nosaka rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieka amata pienākumus. Lai gan likumā “Par tiesu varu” nav noteikti rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieka pienākumi, un tādējādi katras rajona tiesas priekšsēdētājs nosaka saviem vietniekiem pildāmos amata pienākumus, ņemot vērā to, ka tiek veikta vērienīga tiesu sistēmas reorganizācija, uzskatu, ka arī Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieki, kuru pienākumos ietilps atbalsts tiesas priekšsēdētājam tiesas darba organizēšanā attiecīgi Madonā, Gulbenē, Alūksnē un Cēsīs, Limbažos, Valkā, var pozitīvi ietekmēt Vidzemes rajona tiesas darbu. Tādēļ vēlos iztirzāt savu redzējumu par atsevišķiem Vidzemes rajona tiesas darbības attīstības blokiem.

Tiesas stratēģiskās vadības jautājumi.

Uzskatu, ka Vidzemes rajona tiesā ir nepieciešams labāk īstenot labas pārvaldības principu, nodrošinot tiesas darba caurredzamību, tiesas pieejamību apmeklētājiem, pretimnākošu un cieņpilnu tiesas darbinieku attieksmi pret lietas dalībniekiem un tiesas apmeklētājiem, pastāvīgi uzlabojot tiesas darba kvalitāti, ievērojot to, ka tiesa kalpo valsts iedzīvotājiem un aizsargā to tiesības un intereses.

Vidzemes rajona tiesas darbs ir organizējams tā, lai visu tiesas lietu izskatīšanā būtu nodrošināta starptautiski atzītu cilvēktiesību standartu ievērošana, tiesas nolēmumi būtu kvalitatīvi gan pēc satura, gan pēc formas, un tiesas lietas tiktu iztiesātas likumā noteiktajos termiņos. Lietu, kuru iztiesāšanai likumdevējs nav noteicis noteiktus termiņus, iztiesāšana būtu jānodrošina saprātīgos termiņos.

Būtu jāņem vērā, ka tiesas darbs nebeidzas ar nolēmuma pieņemšanu lietā. Tādējādi lielāka uzmanību ir jāpievērš tiesas nolēmumu izpildes stadijai, kontrolējot to, kā tiek izpildīti tiesas nolēmumi. Tas īpaši attiecas uz krimināllietām un administratīvo pārkāpumu lietām.

Vidzemes rajona tiesas darbs būtu jāorganizē tā, lai tiesas darbinieki sekotu līdzi, lai tiesas darbā tiktu ievēroti noteikumi par personas datu aizsardzību.

Uzskatu, ka ir jāpilnveido Vidzemes rajona tiesas tiesnešu darba organizēšana, lai pilnībā izslēgtu lietas dalībnieku un apmeklētāju kontaktēšanos ar tiesnesi ārpus lietas iztiesāšanas tiesas sēdē.

Būtu jāveicina sadarbība ar citām tiesībaizsardzības iestādēm (prokuratūru, policiju), kas saistīta ar tiesas darba organizēšanu.

Tiesnešu vadība.

Ņemot vērā to, ka tiesu reorganizācijas rezultātā, apvienojot visas Vidzemes novada rajona tiesas, ir izveidota Vidzemes rajona tiesa ar salīdzinoši lielu tiesnešu skaitu, uzskatu, ka ir iespējams noteikt lielāku tiesnešu specializāciju, piemēram, krimināllietās ieviešot specializāciju finanšu un ekonomiskajos noziegumos, kā arī dzimumnoziegumos, civillietās – specializāciju darba strīdu lietās u.tml. Tiesnešu specializēšanās ļautu tiesnešiem profesionālāk iedziļināties attiecīgajās tiesību nozarēs, labāk pārzināt attiecīgās nozares lietu problēmjautājumus un judikatūru. Tiesnešu specializēšanās noteiktās tiesību jomās veicinātu vienotu tiesu praksi izskatāmajās lietās. Tāpat tiesnešu specializēšanās, manā

ieskatā, ļautu arī samazināt lietu izskatīšanas termiņus un ļautu uzlabot tiesu nolēmumu kvalitāti.

Ņemot vērā izmeklēšanas tiesnešu noslodzi, izmeklēšanas tiesneši ir jāatbrīvo no civillietu iztiesāšanas tiesas sēdē, atstājot viņu izskatīšanai tikai pieteikumus, kas izskatāmi rakstveida procesā. Tikai tiesas noslodzes palielināšanās gadījumā un citu tiesnešu prombūtnes laikā izmeklēšanas tiesnešiem būtu nododamas izskatīšanai lietas, kas iztiesājamas tiesas sēdē.

Regulāri ir jāseko līdzi Vidzemes rajona tiesas tiesnešu noslodzei, lai pēc iespējas vairāk izlīdzinātu Vidzemes rajona tiesas tiesnešu darba slodzi. Arī šis apstāklis, manā ieskatā, ļautu samazināt lietu izskatīšanas termiņus.

Regulāri ir jāseko līdzi Vidzemes rajona tiesas tiesnešu darba kvalitātei, proti, tam, kāda ar tiesneša nolēmumu kvalitāte, kā tiesnesis vada tiesas sēdes u.tml.

Ņemot vērā tiesnešu skaitu Vidzemes rajona tiesā un to, ka tiesneši atrodas vairākās pilsētās, lietas izskatīšanai tiesnešiem būtu jāsadala pamatā automatizēti, kas vienlaikus izslēgtu jebkādas aizdomas par kādu subjektīvu motīvu esamību lietu sadalē. Tikai atsevišķos gadījumos, ņemot vērā tiesnešu noslogotību, darba pieredzi un lietas sarežģītību, lietas izskatīšanai būtu jāsadala manuāli. Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks, kura pienākumos ietilps atbalsts tiesas priekšsēdētājam tiesas darba organizēšanā attiecīgi Madonā, Gulbenē, Alūksnē un Cēsīs, Limbažos, Valkā, manuprāt, var lieliski palīdzēt Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētājam, apzinot problēmas, kas saistītas ar tiesvedības jautājumiem attiecīgajās pilsētās, sekojot līdzi tiesnešu noslogotībai, apzinot tiesnešu prasmes un trūkumus lietu iztiesāšanā.

Ievērojot to, ka Vidzemes rajona tiesas darbs norit septiņās pilsētās, tiesnešiem ir jāplāno vairāk izmantot tiesas procesos videokonferences. Tāpat uzskatu, ka atsevišķos gadījumos Vidzemes rajona tiesas tiesnesis no pilsētas, kurā viņš pastāvīgi strādā, lietas varētu izskatīt arī, ierodoties no savas pilsētas tiesas nama citā pilsētas tiesas namā un tur iztiesājot lietu.

Uzskatu, ka Vidzemes rajona tiesas tiesneši būtu īpaši sagatavojami darbam ar masu mediju pārstāvjiem, lai viņi būtu gatavi komunicēt ar žurnālistiem, nepieciešamības gadījumā arī sniegt intervijas un piedalīties preses konferencēs, un nebaidītos izskaidrot tiesas pieņemtus nolēmumus.

Personāla vadība.

Lai gan personālvadība ir nodota Tiesu administrācijas kompetencē, Tiesu administrācijai nav iespējams izsekot līdzi katras tiesas darbam. Ņemot vērā to, ka Vidzemes rajona tiesa atrodas septiņās pilsētās, tādējādi arī tiesas priekšsēdētājam ikdienā nav iespējams sekot līdzi Vidzemes rajona tiesas darbam Madonā, Gulbenē, Alūksnē un Cēsīs, Limbažos, Valkā. Šeit es saskatu, ka tiesas priekšsēdētāja vietniekam aktīvi var palīdzēt sekot līdzi, kā noris tiesas darbs attiecīgajās pilsētās.

Uzskatu, ka ir nepieciešams uzlabot Vidzemes rajona tiesas darba kārtību, nosakot precīzi katra darbinieka pienākumus un atbildību. Vienlaikus būtu jāseko līdzi tiesas darbinieku noslodzei, lai novērstu, ka daļa tiesas darbinieku ir pārslogoti, bet citiem tiesas darbiniekiem reālā darba slodze dienā var būt tikai dažas stundas. Tāpat ir nepieciešams uzlabot Vidzemes rajona tiesas darba disciplīnu, lai nebūtu neattaisnotu darba kavējumu, lai darbinieki darba laikā atrastos savās darba vietās un būtu pieejami apmeklētājiem.

Vidzemes rajona tiesas darbinieku darbs ir organizējams tā, lai Vidzemes rajona tiesa visa tās darba laikā, arī pusdienas pārtraukuma, tiesas darbinieku attaisnotas prombūtnes laikā, būtu pieejama apmeklētājiem, apmeklētāji varētu iesniegt/saņemt nepieciešamos dokumentus un saņemt citus tiesas sniegtos pakalpojumus, lai kāda tiesas darbinieka,

piemēram, tiesas sēdes sekretāra, tiesneša palīga vai tulka, prombūtne nebūtu par iemeslu tam, lai nenotiktu tiesas sēdes, nebūtu pieejami tiesas dokumenti un tml.

Regulāri, vismaz reizi trijos-četros mēnešos, būtu jāorganizē Vidzemes rajona tiesas darbinieku kopsapulces, kurās piedalītos visi tiesas darbinieki, lai pārrunātu tiesas darba organizatoriskos jautājumus, pārrunātu jaunumus normatīvo aktu regulējumā, tiesas prakses jaunumus u.tml. Šādas sapulces varētu notikt, izmantojot videokonferenci.

Būtu jāveicina tiesas darbinieku, jo īpaši – tiesnešu palīgu, apmācība, lai tiesas darbinieki kvalitatīvi veiktu savus darba pienākumus. Šajā sakarā uzskatu, ka Vidzemes rajona tiesas telpās varētu tikt organizēti attiecīgi semināri, kursi. Vidzemes rajona tiesas darbinieku apmācībā varētu iesaistīt arī Vidzemes rajona tiesas tiesnešus, apgabaltiesas vai Augstākās tiesas tiesnešus vai darbiniekus.

Svarīgi ir stiprināt ētikas un pieklājības normu ievērošana Vidzemes rajona tiesas darbinieku darbā, lai Vidzemes rajona tiesas darbinieku uzvedība un attieksme tiesas apmeklētājiem neradītu negatīvu iespaidu par tiesu varu.

Uzskatu, ka arī Vidzemes rajona tiesas darbinieki, kuriem tiesas priekšsēdētājs ir uzdevis komunicēt ar masu mediju pārstāvjiem, būtu īpaši sagatavojami darbam ar masu mediju pārstāvjiem, lai viņi būtu gatavi komunicēt ar žurnālistiem un nepieciešamības gadījumā arī izskaidrot tiesas pieņemtus nolēmumus.

Pieņemot darbā jaunus Vidzemes rajona tiesas darbiniekus, būtu jāseko līdzi tam, lai tiem būtu nepieciešamā izglītība un prasmes. Pieņemot darbā jaunus tiesas darbiniekus, būtu vēlams, lai tiem pēc iespējas jau būtu iegūta vismaz pirmā līmeņa augstākā juridiskā izglītība, bet tiesneša palīgiem – otrā līmeņa augstākā juridiskā izglītība, kā arī būtu labas valsts valodas prasmes, prasme strādāt ar datoru, prasme komunicēt ar cilvēkiem, laba reputācija.

Būtu jā rūpējas, lai Vidzemes rajona tiesas darbiniekiem, kuri vēlās iegūt augstāko juridisko izglītību, būtu nodrošināti apstākļi mācības apvienot ar darbu. Tādējādi varētu panākt ne tikai to, ka tiesas darbinieki pilnveido sava amata prasmes un iegūst jaunas zināšanas, bet arī to, ka Vidzemes rajona tiesa varētu kļūt par jauno tiesnešu audzinātāju, un tiesas darbinieks pēc juridiskās izglītības iegūšanu un noteikta laika nostrādāšanas noteiktā tiesas amatā varētu kandidēt uz tiesneša amata vakancēm.

Administratīvās vadības jautājumi.

Saskaņā ar likuma “Par tiesu varu” 33. panta trešās daļas 1. punktu rajona tiesas priekšsēdētājs rīkojas ar tiesas iestādei nodotajiem finanšu un citiem resursiem. Savukārt likuma “Par tiesu varu” 33. panta trešās daļas 6. punkts noteic, ka rajona tiesas priekšsēdētājs ir atbildīgs par tiesas resursu tiesisku un lietderīgu izmantošanu. Ņemot vērā to, ka Vidzemes rajona tiesa atrodas septiņās pilsētās, un tādējādi tiesas priekšsēdētājam ikdienā nav iespējams sekot līdzi, kā tiek izmantoti tiesas resursi, tiesas priekšsēdētāja vietnieks var aktīvi palīdzēt tiesas priekšsēdētājam sekot līdzi, kā tiek izlietoti tiesas resursi, un nepieciešamības gadījumā izteikt tiesas priekšsēdētājam priekšlikumus, kā racionāli izmantot esošos līdzekļus.

Uzskatu, ka būtu nepieciešams veikt visu Vidzemes rajona tiesas ēku apsekojumu un lemt par nepieciešamajiem remontdarbiem. Šajā darbā varētu tikt iesaistīts Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieks.

Domājot par tiesu reorganizācijas tālākajām iespējamām sekām, būtu jāapsver jautājums par iespējām Vidzemes rajona tiesas ēkā Valmierā izveidot darba vietu citiem tiesas

sastāviem un vismaz vēl vienai tiesas zālei. Uzskatu, ka tam ir tehniskas iespējas un risinājumi.

Būtu jāapseko Vidzemes rajona tiesas darbinieku darba vietu aprīkojums (darba galdi, krēsli u.tml) un jālemj par nepieciešamā darba aprīkojuma nomaiņu. Būtu jāizvērtē jautājums par tiesas darbinieku darba apstākļu uzlabošanu, piemēram, kondicionieru uzstādīšanu tiesas darba kabinetos, ergonomisku krēslu iegādi.

Būtu jāapzina Vidzemes rajona tiesas ēku pielāgotība personām ar īpašām vajadzībām, nodrošinot to, lai personas ar īpašām vajadzībām varētu iekļūt ne tikai tiesas ēkā, bet arī tiesas ēku telpās, kurās tiek iesniegti un saņemti dokumenti, kā arī tiesas sēžu zālēs. Šajā nolūkā pie visām tiesas ēku parādes ārdurvīm būtu nepieciešams ierīkot speciālu zvana pogu, kas būtu savienota, piemēram, ar tiesas kanceleju, lai persona varētu informēt, ka viņai ir nepieciešama palīdzība iekļūšanai tiesas telpās.

Būtu taupīgāk jāizlieto Vidzemes rajona tiesas rīcībā esošie materiāltehniskie līdzekļi. Tiesas darbā varētu ietaupīt gan papīru, gan pasta izdevumus, vēl vairāk izmantojot iespējas nosūtīt dokumentus elektroniski, saziņā vairāk izmantojot elektronisko pastu un elektronisko parakstu.

Būtu rūpīgāk jākontrolē, lai tiesas darbinieki ievērotu normatīvos aktus par maksas pakalpojumiem, piemēram, kopējot lietas materiālus. Tiesas dokumentus varētu arī pavairot, izmantojot skenēšanu, un skenētos dokumentus elektroniski nosūtīt to pieprasītajam.

Pārsūtot lietas un citus sūtījumus starp Vidzemes rajona tiesas namiem, būtu jāizvērtē, kad to nogādāšanai būtu izmantojama tiesas automašīna, bet kad ir lētāk izmantot pasta pakalpojumus.

Vidzemes rajona tiesas tiesnesis

Alvis Melbergs

Dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.